

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2003 .gada 17.aprīļa spriedumu prasība apmierināta.

Izskatījusi lietu pēc atbildētāja iesniegtās apelācijas sūdzības, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija prasību noraidījusi.

Tiesa konstatējusi, ka A.Ā. sēdies pie stūres tādā mērā noguris, ka aizmiga.

Atsaucoties uz Ceļu satiksmes noteikumu 8. un 27.2. punktu, un „Ceļu satiksmes likuma” 28.panta trešo daļu, tiesa atzinusi, ka viņš apzināti pārkāpis ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā notika ceļu satiksmes negadījums un bojāta automašīna „Renault Megane”.

Tiesa atzinusi, ka saskaņā ar Civillikuma 1645 .pantu A.Ā. darbības uzskatāmas kā rupja neuzmanība.

Atsaucoties un likuma „Par apdrošināšanas līgumu” 24.panta otrās daļas 4.punktu, saskaņā ar kuru, apdrošinātājam nav tiesību izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātā riska iestāšanās ir izraisījis apdrošinājuma ņēmēja, apdrošinātā labuma guvēja vai trešās personas ļauns nolūks vai rupja neuzmanība, un AAS”Balta” sauszemes transporta līdzekļu apdrošināšanas noteikumu 6.1.8. punktu, kas ļauj neatlīdzināt zaudējumus, kas radušies tiesīga lietotāja, tā ģimenes locekļu vai darbinieku ļauna nolūka, rupjas neuzmanības vai noziedzīgas darbības dēļ, tiesa atzinusi, ka apdrošināšanas kompānijai bija pamats atteikt izmaksāt AS”Libanons” apdrošināšanas atlīdzību.

Kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu iesniegusi AS”Libanons”.

Kasators norāda, ka Civillikuma 1645 .pants nosaka trīs pazīmes, kad personas darbībā konstatējama rupja neuzmanība, pirmkārt, augstākā mērā vieglprātīga un nevērīga rīcība, kas pēc sūdzības iesniedzēja secinājuma, ir pretstatījums vieglas neuzmanības raksturojumam. Kasators uzskata, ka tiesa nav vērtējusi, vai attiecīgajā gadījumā neuzmanība bijusi viegla vai rupja. Otrkārt, mazāk rūpējas par cita lietām nekā par savām paša, šajā gadījumā nav konstatējama, jo aizmigšana pie stūres var skart ikvienu, treškārt, uzsāk darbības, kuras kaitīgumu vajadzēja paredzēt, kasators secina, ka A.Ā. darbībās nav saskatāma šī pazīme, jo persona nevar aizmigt ar nodomu, mērķtiecīgi rīkojoties.

Uzskata, ka līdz ar to tiesa nepamatoti piemērojusi Civillikuma 1645.pantu, jo vajadzēja piemērot Civillikuma 1646.pantu, kas regulē vieglu neuzmanību.

Sūdzībā norādīts, ka tiesa nav piemērojusi Ministru kabineta noteikumu Nr.441 normas, kas novedis pie Civillikuma 1645. panta kļūdainas piemērošanas, nepamatotas Civillikuma 1646.panta nepiemērošanas un kļūdaina sprieduma taisīšanas.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka tiesa nav piemērojusi likuma „Par apdrošināšanas līgumu” 12.panta ceturto daļu, kas uzliek par pienākumu apdrošinātājam pierādīt apstākļus, kas to atbrīvo no saistību izpildes, uzliekot prasītājam pienākumu pierādīt negadījuma iestāšanās cēloņus.

Iepazinies ar lietas materiāliem un kasācijas sūdzības motīviem, Senāts atzīst, ka tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Senāts atzīst par pamatotu tiesas secinājumu, ka, sēžoties pie stūres tādā mērā noguris, ka aizmigšana braucot, satiksmes negadījumā cietušās automašīnas vadītājs A.Ā. pieļāvis rupju neuzmanību Civillikuma 1645 .panta izpratnē.

Nav pamatots kasācijas sūdzības motīvs, ka tiesas secinājums neatbilst minētajā likuma pantā noteiktajām pazīmēm neuzmanības kvalifikācijai kā rupjai.

Saskaņā ar Civillikuma 1645.pantu neuzmanība ir rupja, ja kāds rīkojas augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, vai arī uzsāk tādu darbību, kuras kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt viņam nezināmi.

Sēžoties pie stūres tādā mērā nogurušam, ka varējis ceļā aizmigt, A.Ā. rīkojies pretēji Ceļu satiksmes likuma 28.panta trešai daļai, kas aizliedz vadīt transporta līdzekli esot slimam vai tādā mērā nogurušam, ka tas var ietekmēt vadītāja darba spējas un ceļu satiksmes drošību, kā arī Ceļu satiksmes noteikumu 8.pantam, saskaņā ar kuru ceļu satiksmes dalībnieku pienākums ir rīkoties tā, lai neradītu ceļu satiksmei bīstamas vai traucējošas situācijas un neradītu zaudējumus. Kā autovadītājs, A.Ā. nevarēja un nedrīkstēja nesaprast viņa pretlikumīgās rīcības iespējamās sekas un, ļaujoties, ka šīs sekas neiestāsies, viņš ir rīkojies augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi.

Nav pamatota kasatora atsauce uz pierādījumu trūkumu jautājumā par to, ka A.Ā. sēdies pie stūres noguris. Šis apstākļi norādīts kā cēlonis viņa aizmigšanai pie stūres lēmumā par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, ar kuru A.Ā. administratīvi sodīts, un kurš nav pārsūdzēts. Nav nozīmes strīda izšķiršanā kasācijas sūdzības motīvam, ka minētajā lēmumā nav norādīts, vai nogurums bijis tiešā cēloniskā sakarā ar negadījumu un vai tas uzskatāms par tādu, kas var ietekmēt vadītāja darba spējas un ceļu satiksmes drošību, jo pats fakts, ka A.Ā. braucot aizmidzis, pārbraucis uz ceļa kreiso pusi, ietricies ceļa zīmē un iebraucis grāvī liecina par to, ka vadītāja darba spējas bija tiktāl ietekmētas, ka tas radīja neapšaubāmus draudus satiksmes drošībai. Līdz ar to nav nozīmes arī kasācijas sūdzībā norādītajam, ka A.Ā. sodīts uz 27.2 panta pamata, bet nevis 28.3.panta.

Gan ceļu satiksmes likuma 28.panta trešā daļa, uz kuru atsaukusies tiesa, gan ceļu satiksmes noteikumu 27.2 punkts (kuru arī piemērojusi tiesa un uz kura pamata sodīts A.Ā.) liedz vadīt transportlīdzekli personām, kuru darba spējas ir traucētas. Līdz ar to nav izšķiroša nozīme tam, kas bijis šī traucējuma iemesls (slimība, nogurums vai medikamentu lietošana).

Civillikuma 1645 .panta pareiza piemērošana izslēdz iespēju piemērot konkrētā strīda izšķiršanā Civillikuma 1646.pantu, līdz ar ko nepamatots ir kasatora apgalvojums, ka tiesa to nav piemērojusi nepamatoti.

Senāts uzskata, ka bez jebkāda pamata kasācijas sūdzības autors Civillikuma 1645.panta piemērošanu saistījis ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.441 (nenorādot to nosaukumu un pieņemšanas datumu), jo no pašas sūdzības izriet, ka šie noteikumi neattiecas uz vieglo automašīnu vadītājiem.

Nepamatots ir kasācijas sūdzības motīvs, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pārkāpusi likuma „Par apdrošināšanas līgumu” 12.panta ceturto daļu, kas uzliek pienākumu apdrošinātājam pierādīt apstākļus, kas to atbrīvo no saistību izpildes.

Neviena no pusēm nav ierosinājusi strīdu par lietas faktiskajiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesā ierosināts strīds par to, vai lietā konstatētie apstākļi, kuru rezultātā noticis ceļu satiksmes negadījums, ir vērtējami kā A.Ā. pieļauta rupja neuzmanība.

Apelācijas instances tiesa, atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai, izskatījusi lietu apelācijas sūdzības robežās un nav nekāda pamata pārmetumam, ka tā nav pārbaudījusi apstākļus, par kuriem nav strīds.

Līdz ar to tiesa pamatoti atzinusi, ka AAS"Balta" bija pamats atteikt izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību AS"Libanons" pamatojoties uz Sauszemes transporta apdrošināšanas noteikumu 6.1.8.punktu, saskaņā ar kuru apdrošināšanas atlīdzību neizmaksā par zaudējumiem, kas radušies tiesīga lietotāja, tā ģimenes locekļu vai darbinieku rupjas neuzmanības dēļ.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 1.punktu Latvijas Republikas
Austākās tiesas Senāts

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2004.gada 4.oktobra spriedumu atstāt
negrozītu, prasītāja kasācijas sūdzību noraidīt.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators

I.Šepteris

Senators

O.Druks-Jaunzemis

Senatore

R.Saulīte